

KISS LÁSZLÓ

## Az udvar



„Csak éppen az utcák nem visszhangozzák már  
azoknak a lépteit, akikről én mesélgetek”

(Krédy Gyula)

Eszem ágában sem volt *ide* visszajönni. A temetésen határoztam el, világosan emlékszem, épp a ravatalozó súlyos fadesszkáin toporogva döntöttem úgy, hogy többé feléje se nézek a portának, ott, a fojtogató fülledetségben, abban a rosszízű, tehetetlen csendben, amit csak a frissen vikszolt lábbelik nyikorgása és a részvét duruzsolása tört meg pillanatokra, vettem a fejembe, a koporsótól tisztos távolságra állva, hogy bennem mamával kapcsolatban, minden ellenkezésem dacára, valami végérvényesen lezárult.

Egyik lábamról a másikra álltam, vánszorogtak a percek, s ahogy egy ízben a halottasház szűk kémlelőjére tévedt a tekintetem, a pókhálós üvegen túl egy ég felé kígyózó nyárfa karcsú alakja tűnt fel, melynek ágai a szél ütemes csapásaira meg-megrázkódtak. A háttérben időközönként fellegtömbök vonultak el, erősen lila színük kiemelte őket az égbolt szürkébe simult egyhangúságából, ami ezen a nyirkos áprilison, az előző heti napsütéses idő ellenére váratlanul, de annál kényelmesebben elterpeszkedett a város fölött. Csupán egy tétova pillanatra néztem föl, de attól kezdve alig tudtam levenni a szemem a fáról: valójában nem voltam már *ott*, szüntelenül kifelé tekintgettem, miközben kissé megélenkült körülöttünk az élet. Ímmel-ámmal nyújtottam a kezem az érkezőknek.

Világosan emlékszem, hogy a bent ácsorgás nyűgös és kellemetlen és szűk egy órájában visszavonhatatlanul elhatárolódtam a szerepléstől, mialatt nem hagytam nyugodni a felismerés, hogy kevesebb érdeklődőre számítottam. Nem tudtam volna megfogalmazni, miért. Talán a nyirkos idő vagy inkább az utolsó hónapok tapasztalata okán, nevezetesen, hogy a lassú hervadásra ítélt öregek iránt mutatózó, évről évre, majd hónapról hónapra, végül, a dolgok rendjének megfelelően, hétről hétre kinosan megcsappanó érdeklődés a gyászszertartásra, mama gyászszertartására is rányomja a bélyegét. Ezt, őszintén szólva, nem is bántam volna különösebben, jobb túllenni az egészen, lefutni a kötelező tiszteletköröket, a jóarcú plébános rutinból elhadarja az ígét, rövid séta a ravataltól a gödörig, szórni a rögöket, aztán jöhet a következő etap, az utoljára érkezők részvétnyilvánítása, végül a levezető uzsonna a *házban*, a tálcákról lendületesen fogy, ahogy a családi

összejöveleteken mindig, a szendvics, szisszen a kólásüveg, néha valaki szipog, olykor felsír, miközben az előszobában másra terelődik a szó: váltunk-e idén horgászjegyet, nem ment a ponty a Fekete-Körösön a nyáron, tervezünk-e pálinkát, a szanazugi karcos erősen kelendőnek bizonyult az ősszel, mikor nézetjük meg a körfűrész, már izzításkor vészjóslóan herregett a múltkor. Erre számítottam, gyorsaságra és határozottságra, jobb túllenni az egészen, ehhez képest úgyszólván mindenki felvonult a búcsúra, a végtisztesség régóta várható híre szinte minden környékbelit kiszóltatott az újra fűtött szobákból. Már megérkezésünkkel érezhető volt valami ideges várakozás és feszültség a levegőben. Teljesen üres volt a temető felé futó főutca, s ahogy a közeli kishídra fölértünk, valaki a sarki házban, láttam, furcsállottam is, gyors mozdulattal behajtott a spalettákat. Kihalt volt maga a sírkert is, sehol egy hantot gondozó néne, sehol az alkalmazottak nyögvenyelős nevetése, a csósz kutyája is a helyére húzódott, a földbe vert kampótól az ól sötétjébe kígyózott a lánc, s bár a temetkezés *feketeautója* már a feszület alatt állt, és a nyitva hagyott hátsó ajtó látni engedte az egymásra hányt koszorúkat, a sofőr és két társa se volt sehol, hogy egy szűk órával később, a semmiből előteremve, annál nagyobb vehemenciával lásson hozzá az autók kipakolásához a koporsóállvány köré felsorakozó látogatók előtt, miközben, mintha valakinek a gyomra korgott volna, finoman megdörrent az ég. Elkélt a könnyű viharkabát, de nem tűnt úgy, hogy esőtől kellene tartani.

Egyre sűrűbben jöttek a látogatók, becsületesen szorongatták a kezem, de nem emlékszem tisztán mindegyikükre, többnyire a kisablakot kémleltem. A gömbölyű Maja néni biztosan ott volt, tekintélyes szemüvegével, de most a fruttis nyári viselet helyett fekete köntöst borított magára. Joci bácsi is végigzongorázta a szűkebb familiát, meghatottan téblábolt, mint aki órákkal ezelőtt értesült a *távozásról*, és még mindig nem tért magához. Attila apja szinte lábujjhegyen járt, mintha nagybeteget látogatna, a nyugalmazott kövér rendőr, aki tata temetésén az életére esküdött, hogy utánajár a dolognak, de azóta se nézett az Árnyas utca felé, visszafogottan mormolt valamit a fölthajtott gallérba. A gázos Feri és az asztalos egyszerre toppant be, Máté bácsin, apa gyerekkori barátján valósággal lobot vetett a tekintélyes ügyvédkabát, ahogy a ravatal előtt forgolódott, és arcára kiült az a félelemmel elegy fájdalom, ami az apa orvosolhatatlan hiányáról árulkodik, és amiről órákat tudott volna mesélni, ahogy azt sokszor meg is tette a Körös parti blattok alkalmával, miután alaposan megesappant a boroskészlet a nyaraló kiskamrájában. Nem emlékszem tisztán mindegyikükre, a szomszédok azonban *megmaradtak*, a nagyerős Jóska bácsi és a bicegő Magdi néni, a szertartás hírére hazatérő Kató néni, akit fia vezetett, vagy a hektikus Marcsó és az ezüstös üstökű Szilágyi bácsi is, kivétel nélkül megjelentek, mintha valami nagy ünnepség venné kezdetét, születésnap vagy lakodalom, mintha újra itt volna az alkalom, hogy összegyűljenek a közelebbi németvárosi familiák, és újra autókkal lenne telepokolva az Árnyas utca, újra keresni kéne a parkolóhelyet a vízelvezető árkok

mentén és a szűk kapubejárókban, újra zsvivaj szűrődne ki a fényes ablakok mögül, és újra a hátsó kertbe, a tyúkólhoz kellene járni a fölgyült nehézség miatt, ahol, mielőtt dologhoz látna, lábát terpeszbe veti és megoldja a nadrággombot az ember, hogy a kiskerítés árnyékából egy pillanatra fölnézzen a sötét égboltra, ahol komótosan úsznak a halvány felhőfoslányok, s mire szemét újra a földre szegezi, az épen maradt hófoltokon szédítően, sárgán kavarnak a csillagok a szorítás enyhülésének ritmusára, keskeny sávot szabva a kerítés tövébe rakott téglák elé. Mintha valami nagy-nagy mulatság kezdődne, mindannyian eljöttek, de lepergett rólam az udvariasságuk, meg se próbáltam tudatosítani magamban a döbbenetes érzéket meghitt tiszteletet. A nyárfát lestem, ahogy a következő, menetrendszerű szellőkés nyomán megborzong, majd kienged, de percekben belül újra reszketni kezd, és idegesen rázza a leveleit, és ettől a rázkódástól és remegéstől és reszketéstől egyszerre bennem is hideg lett, ami addig fojtogató és áporodott volt, hirtelen nyers és dermesztő lett, a nyakig behúzott viharkabát ellenére többször kirázott, mígnem minden tagomat szisztematikusan, apró neki-lendülésekkel csontig átjárta a hideg. Próbáltam elterelni a figyelmem, de hiába memorizáltam, hiába ismételtam el magamban többször, képtelen voltam megjegyezni a koporsóra rótt feliratot. Annyi bizonyos, hogy aranyozott betűk voltak, név és életkor, ami teljesen rendben is volt, hogy úgy mondjam: a legkevesebb, de hogy mi volt a plusz, a körítés, amit minden ilyen megemlékezés kapcsán odakaparnak, hogyan szólt pontosan az idézőjelek közé szorított két sornyi szöveg, az a keserű latin szentencia, azt nem tudtam az agyamba vésni, mivel a páráról óvott szemüvegemet a kabát felső zsebébe csúsztattam, ráadásul legalább háromméternyi hely volt köztem és mama között.

Bár nem voltunk afféle cifra madzaggal elkerítve, ahogy az néhol szokásban van, nem nyitottuk föl, még csak meg sem közelítettük a koporsót. Különben sem tudott volna semmi újat nyújtani, biztos voltam benne, hogy ugyanaz a viasz-sárga rigóarc, ugyanaz az összeszáradt, vézna test mutatná magát, ami egy héttel azelőtt is, délután. És abban a pillanatban, amint világossá vált előttem, hogy semmi újra nem számíthatok, hogy ez az összeaszott test többé az égvilágon nem szolgál semmi újdonsággal, a maszatos konyhában álló fölkapart lábasokat, a műhely vetemedett ajtaját és a rendezetlen fásszint egyaránt beleértve, visszafojthatatlan csüggedést és elkeseredést éreztem, s jutottam ott, a háromméternyi úr túloldalán arra az elhatározásra, hogy soha, de soha az életben nem teszem be a lábam *ide*, az udvarra. Ott és akkor megfogadtam, hogy amíg élek, soha semmi közöm nem lesz többé *ehhez* a házhoz, mert tényleg nem lehetett elképzelni, hogy valaha még újból kíváncsi lehetek az udvarra, hogy lesz még idő, amikor nem hagy nyugodni: meddig tartanak és voltaképpen mik ennek a megmerevedett, mozdíthatatlan helynek a koordinátái, hogy honnan gyökerezik és hová nyúlik vissza, hogy hol kezdődik és meddig terjed, hogy hol a kiindulópontja és

hol a vége – hogy hol az a pont, ahonnan már más szabályok szerint folyik a játék, ahonnan mama udvarának a törvényei egész egyszerűen nem érvényesek.

\*

A kert mindig ősszel volt a legpompásabb, most is a szebbik arcát mutatja, a keletkezés oldalába ásott tuják mit sem veszítettek tartásukból, katonás glédában sorakoznak a szomszéd házfal melletti hajlott meggyfáig. A gyepet sose tudtam megszokni, igaz, komolyabb kísérletet sem tettem rá – szokatlanul széles és kiszimult, a mama halála előtti hónapokban a közepére húzott virágost végleg a bevetett fű zöldje lepte el. A gyep az utolsó három év műve: helyét korábban, egészen a pöcegödörig, precízen tagolt szőlős foglalta el. A karókkal szegélyezett parcellák között valósággal habzottak a kaporbokrok, de megtermett a zeller, vagy az apró paradicsom is, dédnagyapa értelmezésében: *peredájsz*. A szőlőoszlopok mögött az apró csontokat, szikkadt kutyaürüléket, a rejtélyes okból és helyről fölbukkant befőttes gumikat, parafa dugókat kerülgetve kiválóan meg lehetett bújni a pöszmétebokrok sűrűjében, ha vendég érkezett. A pöce melletti paradicsomost az öreg körtefa választotta el a műhelytől – a pöce körvonalai még körberajzolhatók, keskeny delta a műhely előtt lerakott kövezetből a körtefáig. A trágyadomb, a kövér földigiliszták és ürge vörösek melegágya ellenben végleg az enyészete lett, ahogy a műhely előtt fölhúzott fóliasátor darabjai is már csak elvéve fityegnek a hátsó folyosó köré ácsolt keresztléceken – a tartórúdként szolgáló vékony fákon többnyire levitézlett seprűk, mogyorópálcák, mészfoltos alumíniumcsövek hevernek; *innen* nézve a látvány olyan, akár Trepljov színpada: váz, melynek csonkjain át, a megmaradt fóliafoszlányok között ide-oda nyargal a szél. A műhelyben az óriás munkaasztal foglalja a helyet, a szerszámok sereg-szemléjével, az ár és a kombinált fogók, a színes markolatú csavarhúzó és franciakulcsok, a kalapácsok és vésők hosszú sorával. A körfűrész, akár egy elárvult vízimalom lapátja, mozdulatlan, a fogak éle megkopott, de ennek ellenére sem ajánlatos érinteni őket. A sarokba hányt lámpaburákon megült a por, a hátsó asztal alá tolt fűnyíró tartálya száraz, a szögekre aggatott munkazubbonyok zsebéből legutóbbi itt-jártamkor törött gyufaszál és tízfilléres került elő. A kiskonyhában dédnagyapáék halála után csirkeneveldét alakított ki a család, amit a lustaság és az elpazarolt idő számolt fel, s bár a helyiséget ma apáék egykori bútorai és a kerek kukoricadaráló tömíti el, a kiskonyha őrzi a gyerekkori lent-alvások utáni reggeleket: az üveges polcra recsegő Sokol rádió félnyelcas híreit, a konyhaszekrény fiókjának makacs feszülését, a bundás kenyér zsíros szagát, a túlfutott tej ragacsos nyomát a lábos oldalán, a kutyanak vetett maradékot, a dívány bordón hullámozó mintázatát, dédnagyapát, ahogy az asztal kályha felőli végén szalonnát vág. A fásszínben, mióta a cserépkályhát nálunk, odahaza is fölhúzta Illéri, a szórakozott mester, nemes rendben illeszkednek egymáshoz a hasábok. A szín bejáratánál foghíjas létra kapaszkodik a padlásküszöbbe; a belső tér a díznóól fölé ér, a vastos lécekkal kirakott padozat egyformán megtúrta a kukoricát

és a krumplit, ma sötét és félelmetes, de padlója változatlanul rendszeres seprést igényelne, mintha nap mint nap felhordanák, mintha nap nap után járna rajta valaki: használná. A cefrehordó tövében kidurrant bőrlabda lapul. A kamra családás; föllógatott széles combok és nyurga kolbászok helyett ásitó üresség fogadott – a celofánnal borított polcok ereje alábbhagyni látszik, egy-két vastkosabb üveg lekvárt leszámítva többnyire savanyún sziszegő paradicsomlevek, fölforrt bor és a sarokba tolt mélyhűtő láda mindaz, ami *van*. A tyúktól mostanra csupán mellig ér, a tojásokat, ha volnának még, egy könnyű megereszkedéssel minden további nélkül kihalászhathánám a szalma melegéből. A baromfiudvar a kerítés legöngyölítésével értelmét veszítette, az utolsó kendermagos vélhetően az elmúlt években a környéken elharapódzó nyest áldozata lett – bár Zsemlye, a szenvedélybeteg drótszűrű vonásai vadászfelmenőkre vallanak, a garázs környékén szétszórt tollak alattomos, kivédhetetlen támadásról árulkodnak, ahogy azt Marika, az utolsó hónapokra fölfogadott ápolóasszony elbeszéléséből ezt annak idején, amikor végérvényessé vált, hogy kész, ezennel *ennek* is vége, megtudhattuk. A padlásra nem merészkedtem föl, nem az elrongyolódott kapaszkodókötél miatt, ez nem okozhatott nehézséget, ahogy a töredezett falépcsőkön is fölülkerekedik az akarat és az elszánás – valami azt súgta, hogy a vert padlón, az évtizedek óta fölhalmozott aprószerszámok, csavarok, dugaszok és porlepte dunsztosüvegek, a lesőablak alá dűtött pecabotok, a hintaszék és fölszakadt ágyneműk között tényleg nem vár semmi, amiért érdemes volna. Még annyi se, mint a házban, melynek konyhája valóságos lomtárrá silányult, a családi fotóktól kezdve a varrógépen át a szétdobált gyógyszeres fiolákig, melyek között csupán egy feltépett epres csokoládé jelzi, hogy valaki *itt* rendszeresen megfordul. Az előszoba száradt-sáros lábnyomokat őriz, a mosdótól a konyháig és a tisztaszobáig. Mindösszesen két tárgy maradt benne ugyanúgy, a helyén: a mosdó melletti falra szögelt apró tükör, a fekete napot ábrázoló kerek rájával, valamint a precízen a sarokba állított lénia, rajta az egykori jelölésekkel, a varrómunka nélkülözhetetlen eszköze. Ez a két tárgy, az apai háznak ez a két, soha alaposan szemügyre nem vett eleme, mely most, miután valami érthetetlen és megmagyarázhatatlan sugallat nyomán, megszegve a temetés napján tett ígéretemet, fölkerestem ezt a közel fél éve nem látott portát, a fölforgatott folyosói kép hatására azonnal szemet szűrt, fölhívta magára a figyelmet, és egész egyszerűen képtelen voltam és képtelen vagyok szabadulni a hatása alól.

Mint akit főbe kólintottak, úgy álltam közel másfél órán keresztül az előszoba linóleumán, megbabonázva és elbűvölve, annyira magával ragadt a fekete szegélyű tükör és a feszes *vigyázz*ba merevedett sima lénia képe, rajta a krétafoltokkal. Közel másfél óráig tébláboltam közöttük, farkasszemet nézve magammal, egészen közletről vizsgálva a borosta szívós sörtéit, az orr melletti apró anyajegyet, az áll hasítékát, a fülem tompa íveit és a halántéknál megbúvó két varrást, a kereszt alakút a bal, és a keskeny sávocsát a jobb szem tövében, s ahogy ebből

a furcsán süket kábulatból magamhoz tértem, nem hittem, hogy ezután még képes leszek lenyomni a tisztaszobába nyíló öreg ajtó kilincsét. Egészen komolyan gondoltam, hogy nem fog sikerülni, hogy nem lesz, ami tényleges ösztönzést adjon, s hogy jobb innen, miután megtörtént a szemrevétel, a *feltérképezés*, mielőbb hazatekerni – mire azonban fölocsúdtam, már a tisztaszoba kellős közepén álltam, az ágy mellett, amelyen alig hat hónapja az összezsugorodott öreg test, a viaszsárga rigóarc feküdt, tetőtől talpig feketébe öltöztetve. És hiába éreztem úgy, hogy tényleg ideje van, menni kellene, nem álltam meg, hogy egykori rendes szokásom szerint oda ne lépjek a tévé melletti üvegvitrinhez, amelyből annak idején, valahányszor a hintaszék nyugalmába burkolóztam, rendre Krúdy Gyula regénye bukkant elő, s ahogy felütöttem a vaskos könyvet, azonnal leragadtam az első oldalon, a nyitó mondatoknál, melyek visszafogott és bölcs szentenciákként zengtek az elmúlás méltóságáról, hogy nyugodjunk meg, apáink is szenvedtek búbánattól és asszonyok tréfáitól, hogy nem kell olyan tragikusan venni az életet, mintha velünk történe ez legelőször, s hogy a tényérok és csészek még ott vannak az ebédlőben, amelyeket az öregek használtak. Mama ilyenkor, ahogy lapozás nélkül meredtem a könyvre, gyakran rajtam felejtette a szemét, a nagypárna fedezékéből fürkészett, rémisztően tágra nyílt pupillákkal, amitől megilletődve, siettem becsapni és visszahelyezni a szürkébe csomagolt kötetet a polcra, s még az első kérdés elől elmenekülni, ki, az udvarra, vagy inkább biciklire pattanni, és irány haza, esetleg letekerni a Kis-Körös partján egy nagyobb környi horgász-hely-mustrát.

Most is, ez alkalommal is a vitrin irányába mozdultam, de a bejártatott rítus egyszerre akadályba ütközött. Jobban mondva ellenkezőleg. A könyvnek ugyanis, a szürkébe kötött vaskos *Krúdynak*, legnagyobb döbbenetemre, hűlt helyét litem. Sőt: nyoma sem volt – a könyvtestnyi úr ugyanis, a Mikszáth és a Tolnai elbeszélések között, ugyanúgy teljesen felszívódott, mintha valaki magával vitte, a kötet után maradt helyet pedig gondosan eltorlaszolta volna. Akadt ott rengeteg papíros, ami megfelelhett a célnak, roppant *összesek* és a *Világirodalom remekei* egytől egyig a vitrinben sorakoztak, a spenótszínű irodalomtörténet is épp csak megfért a Moldova-regényekkel, de a *Mikszáth* és a *Tolnai* úgy simultak egymáshoz, mintha világ életükben kiváló kártya- és kocsmacimborák lettek volna, mintha azon kívül, hogy egy századvéget koptattak, pipáztak, diskuráltak végig, bármi összekötötte volna őket.

Mintha a könyv, amelyet ezúttal is fellapozni vágytam, soha nem is létezett volna. Nem hogy ott, az üvegfal mögött, de sehol a világon. Mintha merő képzelgés, pusztá fantázia lenne az *egész*, amelyről számot adni sem lesz kinek, nem-hogy visszatérni hozzá, eltelni vele, beszívni a penészedő lapok nehéz illatát.

Hányszor elhatároztam, hányszor megfogadtam, hogy nem, hogy soha többé – de most már valamiért érzem, sőt biztosan tudom, hogy azok a léptek, azok az emberek, azok a németvárosi esték, a vízköpő árnyékából előlépő pántlikás ala-

kok, a templom körötti cellákba állított szentek: *léteznek*. Hogy de, hogy igenis visszhangozzák az utcák a lépteket, mindenkiét, a deresedő hajú malmosét, a feketetáskás vajákosét, a mozi üzemeltetőjének lépteit, a professzor úrét, aki lovat venni tervezett, a pékét, aki először húzott föl igazi *ingatlant* az Árnyas utcában. Olyan határozottan és biztosan *itt* van ez mind, amilyen határozottan és biztosan tudtam, ott, a temetésen, hogy egyetlen porcikám sem kívánja az elodázhatatlan színjátékot.

\*

Az elhatárolódás szándéka fölerősödött, ahogy a ravatalozó ajtajában megjelenünk, és az addig az ablakon túl nyújtózó fát is szem elől tévesztettem. Akkor támadt az érzés, hogy színpadon állunk, minden képzettség és felkészítés nélkül, jóllehet bőven volt idő berendezkedni az új szituációra, hiszen a két éves otthoni ápolás mindannyiunk energiáját felemésztette, egyedül Marika, az utolsó hónapokban felfogadott ápolóasszony kitartása adott valamelyes erőt és hitet a családnak a túléléshez. Úgy éreztünk, innentől kezdve nyílt lapokkal játszunk, és minden hamis mozdulat és gesztus nyilvánvalóvá teszi a tehetetlenségünket és tapasztalatlanságunkat. Belegondolni is szörnyű volt, hogy épp most, az ajtóba lépve tárul fel a függöny, és menthetetlenül bekövetkezik, amitől évek óta ódzkodtam, amivel rosszabb éjszakáimon nem egyszer álmodtam is, a rivaldafény, amihez fogható élményem addig egyedül talán a szalagavató volt, a fölsorakozás a művelődési központ széles színpadán. Ott az okozott megdöbbenést, és csitította el bennem a kezdettől fogva huncutkodó garabonciást, hogy az előttem álló Attila, fogtam föl ijedten a *kiállítás* ünnepélyes pillanatában, alig láthatóan, de minden ízében remeg: lábai bokától combig rázkódtak, amiről a nadrág ideges vibrálása árulkodott, a karját pedig kétségbeesetten, de minden eredmény nélkül szorította a derekához, miközben a nyakán megfeszültek az erek. Csakhogy a szalagtűzőn a közönség a *kultúr* halvány lámpáinak jótékony fényében, velünk szemben foglalt helyet, a temetésen viszont, féltem előre, mindenki mögöttünk lesz. Tekintetük a koporsó helyett a hátunkra szegeződik, minden mozdulatunkat, minden megnyilvánulásunkat éles szemmel követik majd, ezért is zakatolt folyamatosan a fejemben, hogy nincs visszaút, bele kell vágni, muszáj megtenni az első lépéseket, *lefelé*. És nem elég a kezdés, végig is kell vinni a darabot, az elsőtől az utolsó pillanatig: a komótos leballagást a hágsón, ügyelve a szertartásosan higgadt mozdulatokra, a koporsó közrefogását, a kimért menetet a tátongó gödörig, a sírba hányt földdarabok tompa puffanását, a tömjénszagú kántálást és az utolsó kézszorításokat, és végig kell játszani a vendégeket, ahogy lesütött szemmel ballagnak a kijárat felé, mintha megszidták volna őket, mintha felelniük kellene valamiért, amiről fogalmuk sem volt, hogy megtörtént, arról meg végképp nem, hogy elszámolással tartoznak érte.

Amikor a család, mint a türelmetlenül várt komédiások, megjelent a ravatalozó előterében, a lépcsők felett, egy pillantást vettem a közelben ácsorgókra.

A terebélyes ernyők közt itt-ott felfedezhető volt egy-egy kalap vagy sétapálca. Mire a feszülethez értünk, szemerkélni kezdett az eső. A meglendülő szélről nekifeszülő viharkabáton megjelentek az első apró cseppek, s mialatt azon morfondíroztam, hogyan lehet egy plébános komisz arcú kölyök, és a kántor üveges tekintettel, mutatóujját az égbe fúrva fejhangon kornyikált, az apró cseppek húszforintos nagyságúak lettek, egyre erősebben verték a kabátot. Pillanatokra elfúlt az erősítő hangja is. A hátunk mögött élénkülő sutyorgást észleltem, de lehet, hogy az esőcseppek csapkodása volt az a fák alá egybesepert leveleken.

Próbáltam megkeresni a bentről látott karcsú nyárfát, mely, addigra rájöttem, Krúdy Gyula egyik regényét idézte fel bennem, de bármennyire is igyekeztem, nem találtam vissza hozzá. Egyre hevesebben vert az eső, a ravatalozó timpanonján csapkodott a fekete zászló. Jobb híján lehorgasztottam a fejem, s így, valamelyes fedezékben, a kapucni alól kikandikálva láttam, hogy valakinek, aki előtttem egy könnyű nyári széken ül, alig látható szakadás van a harisnyáján, egy vékonyka fehér csík, amely a megugró szem nyomán a boka gömbjétől szalad fölfelé, miközben a megvadult eső ádázul mossa a koporsót, melynek pereméről, akár nagyobb zivatarok idején a konyhai ereszről, vastag sodrással hömpölyög a víz.

